

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Ticaret Bakanı Ruhsar PEKCAN** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ÖRHAN İŞİK
Van Milletvekili

Koronavirüs nedeniyle dünyada ve Türkiye'de derin bir ekonomik kriz ve çok zorlu bir dönem yaşanmaktadır. Türkiye'de Koronavirüs dönemi öncesinde de, kur şokunun, diğer içsel ve bölgesel risklerin artması nedeniyle 2018 yılından bu yana faiz, enflasyon ve işsizlik oranları çift haneli düzeydeydi. Bu ekonomik kriz, güvensizlik ve belirsizlik ortamında küçük esnafın icralık işlemleri artmış, iflas ve kapatma sayıları yükselmiş ve borçluluk durumu ağırlaşmıştır.

Van'daki esnaf il genelinde devam eden eylem ve etkinlik yasağı, yayla ve mera yasakları, OHAL ve Kayyum uygulamaları nedeniyle zor günler yaşamaktadır. Koronavirüs nedeniyle 2020 yılının çok önemli bir bölümünü kapalı bir şekilde geçiren esnafın geneli sürdürülebilirlik sorunu yaşamaktadır. Van'da Pandemi döneminden normalleşme dönemine girildikten sonra ana arterlerde uzun sürelerle yol tadilatının yapılması, sınır kapısının Pandemi dolayısıyla halen kapalı olması ve bu nedenle turizmin çok kısıtlı işlemesi esnafa çok zor bir dönem dayatmaktadır. Kira, elektrik, su, internet ve personel sabit giderleri değişmeyen esnafın gelirlerinde yüzde 80'den fazla düşüş yaşandığı ifade edilmektedir. Borçlarını çevirmek için yeterli kredi ve yeni borç bulamayan binlerce esnaf iflasın eşiğindedir. Esnafa önerilen 25.000 TL'lik kredi desteklerinin esnafın yükünü azaltmadığı ve borç gereklilikleri için yeterli olmadığı gözlemlenmiştir. Esnafın batmaması ve iflas etmemesi için düşük faizli ve daha yüksek miktartlı destek programları sunulmalıdır.

Van'da geleneksel alışveriş yerlerinden biri olan Yeraltı Çarşısı esnafının var olan sorunlara ilave sorunları da bulunmaktadır. Mülkiyeti Van Büyükşehir Belediyesine ait olan bu çarşı dükkanlarının kiralari bu Pandemi sürecine rağmen yüzde 270'ten fazla arttırılmıştır. Kirayı fahiş bir oranda arttıran Van kayyumunun kiralaayan olarak birçok sorumluluğunu yerine getirmediğı çarşıda erişilebilirlik mevzuatı hiçbir şekilde uygulanmamakta, asansör ve merdivenlerde çok büyük sorunlar yaşanmaktadır. Kalorifer yapısındaki eksiklikle nedeniyle özellikle kış aylarında çok soğuk bir ortam oluşmakta ve iş sağlığı ve güvenliği hükümlerine aykırı koşullar yaşanmaktadır. Kış aylarında yağışlı havalarda su akıntı ve sızıntılarının yaşandığı çarşıda tavanların ve giderlerin sorunlu

olduğu ama yıllardır tadilattan geçirilmediği yerinde gözlemlenmiştir. Esnafın kirasını peşin alan kayyum yönetiminin 31 Mart 2019-19 Ağustos 2019 tarihleri arası hariç 2016 yılından bu yana belediyeyi yönettiği, kiraları aldığı ancak Yeraltı Çarşısını hiçbir şekilde tadilattan geçirmediği bilinmektedir.

Bu bağlamda:

- 1) Van'da son 2015-2020 yılları arasında iflas eden veya kapanan esnaf sayısı kaçtır?
- 2) Van'da Pandemi döneminde kredi desteği verilen esnaf sayısı kaçtır? Van'da bu kapsamda 2020 yılında verilen toplam kredi miktarı nedir?
- 3) Van'da borçlu olan esnaf sayısı kaçtır? Borçlarını ödemede güçlük yaşayan esnaf sayısı kaçtır? Bu kapsamda esnafı desteklemek amacıyla bir çalışma başlatacak mısınız?
- 4) Van'da büyükşehir belediyesi mülkiyetinde olan AVM, Çarşı, Yeraltı çarşısı vb. yerlerden yıllık alınan kira geliri toplamı ne kadardır? Son 5 yıllık artış oranları nedir? Artış oranlarının yasal dayanakları nelerdir?
- 5) Van'da Yeraltı Çarşısı'nda 2020 yılında ve Koronavirüs sürecinde kiralarda yüzde 270'in üzerinde kira artışına gidilmesinin gerekçeleri nelerdir?
- 6) Van'da Yeraltı Çarşısındaki esnaflarda borçlarını ödeyemeyenlerin oranı nedir?
- 7) Van'da Yeraltı Çarşısında yapılan tadilatların tarihleri nelerdir? Tavanlardan su sızması, asansörlerin çalışmaması, ısınma gibi sorunlar neden giderilmemektedir?
- 8) Yeraltı Çarşısının erişilebilirlik mevzuatına uyumlu hale getirilmesi amacıyla bir çalışma başlatacak mısınız?
- 9) Van'da Yeraltı çarşısında esnaftan kira alan ancak kiralayan olarak taşınmaza ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmeyen kayyum yönetimi hakkında bir soruşturma başlatacak mısınız?
- 10) Kiracı olan esnafın koronasürecinde kira ve faturalarını ödeyebilmesi amacıyla bir destek vermeyi planlıyor musunuz?